

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ДИЗАЙНУ МЕБЛІВ-ТРАНСФОРМЕРІВ В ІНТЕР'ЄРАХ ЖИТЛОВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Кваліфікаційна робота на здобуття СВО «Магістр»
зі спеціальності 022 Дизайн
спеціалізації «Дизайн середовища»

Полякова Евгенія Володимирівна

Керівник: кандидат мистецтвознавства,
доцент Кривуц Світлана Василівна

Кваліфікаційна робота на здобуття СВО «Магістр» зі спеціальності 022 Дизайн за темою: «Принципи формування дизайну меблів-трансформерів в інтер'єрах житлового призначення»

РОЗДІЛ І. Історіографія питання. Стан дослідження теми

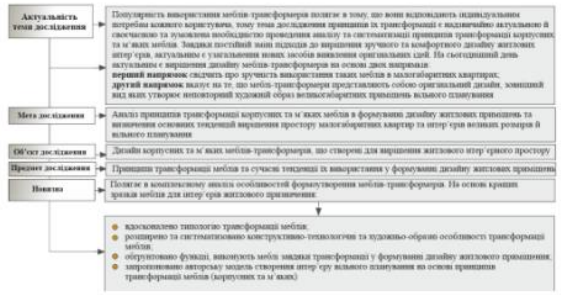

РОЗДІЛ ІІ. Трансформація сучасних багатофункціональних меблів як фактор вирішення дизайну житлового простору

РОЗДІЛ ІІІ. Проєктна пропозиція розробки дизайну житлового інтер'єру вільного планування

КОНЦЕПЦІЯ: На основі систематизованого матеріалу дослідження визначено основні складові теми «трансформації», що використовуються в проєктуванні житлового інтер'єру: конструкції, що трансформуються, мобільні елементи і динамічна форма комплекту корпусних меблів. Однак, крім утилітарного підходу існував інтерес, який виражає підсвідомий потяг людини до зміни в дизайні житлового простору на основі руху як такового та з урахуванням принципів безпеки та гармонійності. За основу образного рішення взято елементи чотирикутника та кола. Дані елементи дозволяють вирішити простір житла, який виконує одночасно дві функції: утилітарну та естетичну. Планувальне рішення підпорядковано прийому диссиметрії, що характеризується відсутністюдеяких елементів симетрії або їх частковою втратою. Простір кожної функціональної зони виокремлюється, однак, об'єднується однаковою кольоровою гамою. Основні кольори: білий, світло-біжовий, відтінки коричневого. Дані кольори зустрічаються у природі та сприяють стабільності психоемоційного стану хозяїв житлового простору.

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ

В умовах сьогодення завдяки постійній зміні підходів до вирішення зручного та комфортного простору в дизайні житлових інтер'єрів, дизайнери шукають нові засоби виявлення оригінальних ідей. Художній образ меблів-трансформерів та їх композиційне вирішення залежать від особливостей простору, задач функціонального зонування, орієнтованості на індивідуальні потреби користувача. Отже, на сьогоднішній день моделювання функціональних зон житлових приміщень завдяки використанню меблів-трансформерів є актуальним та вирішується на основі двох напрямків. Перший напрямок свідчить про те, що зручність використання таких меблів пов'язана із вирішенням багатьох питань в інтер'єрах малогабаритних квартир.

Другий напрямок вказує на те, що даний вид меблів-трансформерів представляє собою оригінальний дизайн, зовнішній вид якого утворює неповторний художній образ великогабаритних приміщень вільного планування, де функціональне різноманіття цих меблів дозволяє по-новому сприймати дизайнерський простір.

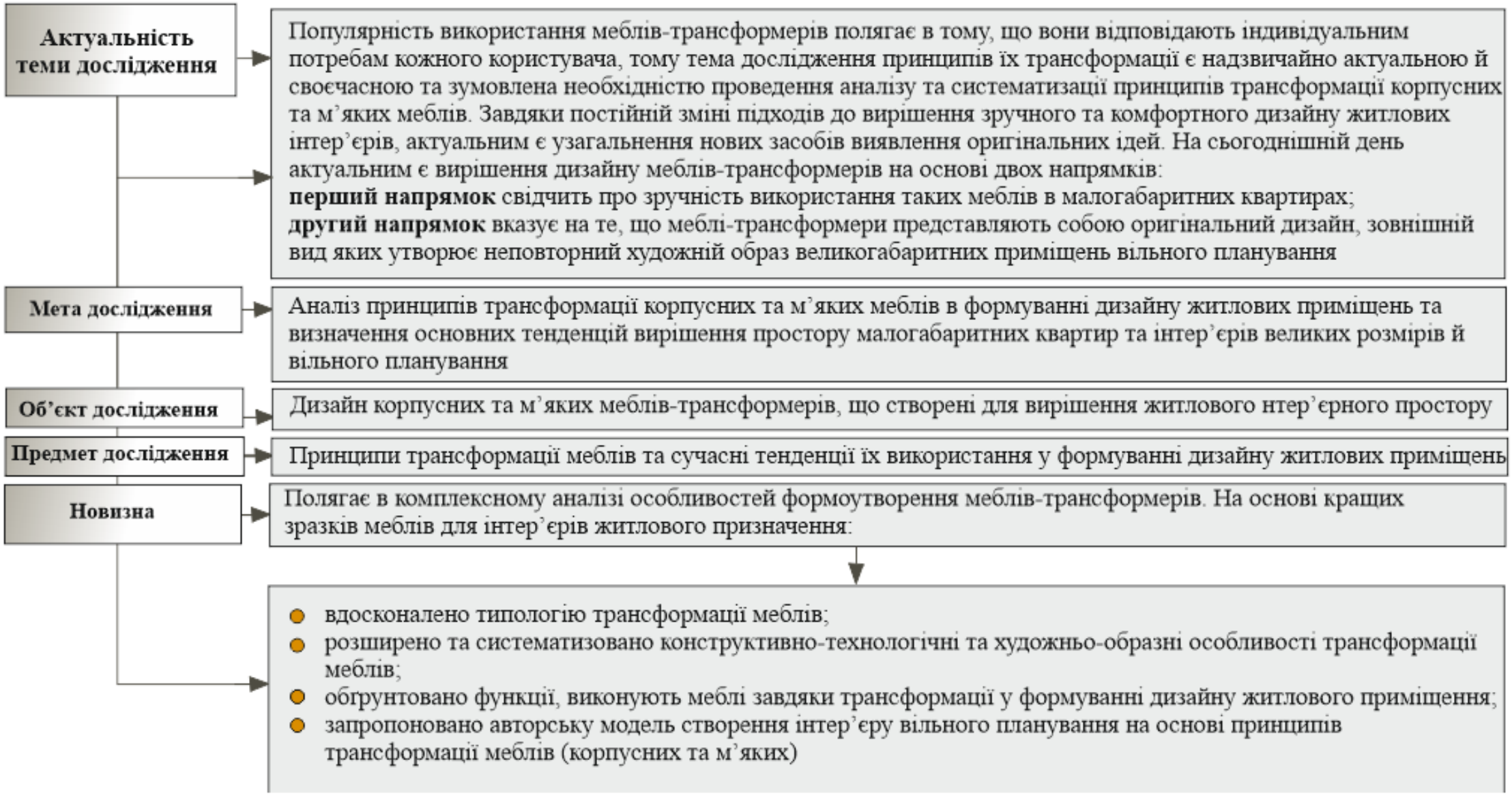
Актуальність теми дослідження
Популярність використання меблів-трансформерів полягає в тому, що вони відповідають індивідуальним потребам кожного користувача, тому тема дослідження принципів їх трансформації є надзвичайно актуальною й своєчасною та зумовлена необхідністю проведення аналізу та систематизації принципів трансформації корпусних та м'яких меблів. Завдяки постійній зміні підходів до вирішення зручного та комфортного дизайну житлових інтер'єрів, актуальним є узагальнення нових засобів виявлення оригінальних ідей. На сьогоднішній день актуальним є вирішення дизайну меблів-трансформерів на основі двох напрямків:
перший напрямок свідчить про зручність використання таких меблів в малогабаритних квартирах;
другий напрямок вказує на те, що меблі-трансформери представляють собою оригінальний дизайн, зовнішній вид яких утворює неповторний художній образ великогабаритних приміщень вільного планування
Мета дослідження
Аналіз принципів трансформації корпусних та м'яких меблів в формуванні дизайну житлових приміщень та визначення основних тенденцій вирішення простору малогабаритних квартир та інтер'єрів великих розмірів й вільного планування
Об'єкт дослідження
Дизайн корпусних та м'яких меблів-трансформерів, що створені для вирішення житлового нтер'єрного простору
Предмет дослідження
Принципи трансформації меблів та сучасні тенденції їх використання у формуванні дизайну житлових приміщень
Новизна
Полягає в комплексному аналізі особливостей формоутворення меблів-трансформерів. На основі кращих зразків меблів для інтер'єрів житлового призначення:
вдосконалено типологію трансформації меблів;
розширено та систематизовано конструктивно-технологічні та художньо-образні особливості трансформації меблів;
обґрунтовано функції, виконують меблі завдяки трансформації у формуванні дизайну житлового приміщення;
запропоновано авторську модель створення інтер'єру вільного планування на основі принципів трансформації меблів (корпусних та м'яких)

ПЕРШИЙ РОЗДІЛ

У *першому розділі* здійснено комплексну систематизацію теоретичного та візуального матеріалу дослідження. Опрацьовано низку вітчизняних та іншомовних джерел, які послугували фундаментації дослідження, серед яких треба зазначити наукові дослідження: І. Босого, Н. Трегуб, В. Сидоренко та В. Сьомкіна, І Попової, З. Дячун, С. Мигаля, В. Прусака, О. Бойчука, Н. Чугвй, Н. Литовченко, І. Дида, Т. Казанцевої та інших. Відзначено, що аналіз теоретичних джерел складається з декількох груп, що розкривають процеси розвитку та принципів трансформації корпусних та м'яких меблів.

Виявлено, що не дивлячись на те, що в людей залишається потреба у формуванні різноманітних зон та великій кількості умеблювання в маленьких приміщеннях, проблема нестачі вільного місця залишається. Таким чином, найкращим вирішенням даного питання є аналіз та систематизація дизайну меблів-трансформерів, які створюють можливості для перепланування житлового простору у відповідності до поставлених мешканцями індивідуальних задач.

ДРУГИЙ РОЗДІЛ

2.1. Класифікація корпусних меблів-трансформерів та методи формування їх дизайну в інтер'єрах житлового призначення

Дизайн сучасних корпусних меблів-трансформерів початку XXI століття постійно змінюється у відповідності до розвитку технологій їх конструктивного вирішення, покращення ринку матеріалів та вимог споживача. У зв'язку з зазначеним вище дизайн меблів визначається інноваціями у підходах та принципах їх трансформації відносно необхідного функціонального використання у житловому просторі. На цей фактор також мають вплив й габарити приміщення та його планувальне рішення. Основна мета розробки меблів-трансформерів − звільнити житловий простір від зайвих предметів, зробити його максимально зручним для зберігання необхідних речей.

Основні типи конструктивної побудови корпусних меблів-трансформерів

моноблок з кількох різних за функціями блоків	блок, що компактно складається та стає невидимим
• повноцінний меблевий комплект, в якому поєднані різні функції: шафа для одягу, робочий стіл, крісло, полички для аксесуарів, ліжко або м'який диван	• можливість виконання декількох функцій в одному просторі • корисний у використанні їх в приміщеннях для молоді, або в гуртожитках

основні переваги

- оптимізація корисної площі в малогабаритному приміщенні
- вплив на зміну планувального рішення в великогабаритному приміщенні
- зміна загальної композиції в дизайні приміщення
- оригінальність внутрішнього простору
- можливість створення зустрічей з великою кількістю людей

Методи трансформації корпусних меблів

Метод комбінаторного формоутворення	Метод конструктора	Метод розбиття на самостійні функціональні блоки	Метод впровадження розкладних систем
• підпорядкований законам геометрії • дозволяє змінювати форму відносно прийому симетрії або асиметрії	• меблі складаються з декількох базових конструктивних елементів • дозволяє створювати різні комбінації меблів	• забезпечує самостійність функціональних процесів • дозволяє змінювати простір приміщення відносно необхідної функції	• дозволяє зберігати простір приміщення • наявність системи схованих площин за великою панеллю

ДРУГИЙ РОЗДІЛ

2.2. Визначення типів конструкцій в дизайні м’яких меблів-трансформерів та принципів їх комбінаторного моделювання

Дизайн м’яких меблів-трансформерів знаходить широке застосування в дизайні як малогабаритних, так й в великогабаритних житлових приміщеннях. Найбільш поширеними, в даному випадку, є наступні типи їх конструкцій:

1) *каркасний тип* конструкції: основною відмінністю є наявність жорсткої рами-конструкції, що дозволяє вирішити меблі-трансформери більш надійними, міцними, довготривалими;

2) *безкаркасний тип* м’яких меблів-трансформерів: перевагами таких меблів є здатність до легкого їх пересування в будь-яке місце приміщення;

3) *каркасний вмонтований тип* меблів-трансформерів: є найбільш міцним типом розроблених м’яких меблів-трансформерів.

Аналіз найкращих прикладів м’яких меблів-трансформерів показав, що різноманітність їх використання в дизайні житлового приміщення є актуальним напрямом створення дизайну житлового приміщення.

Прийоми трансформації корпусних меблів в дизайні малогабаритного житлового простору

прийом складання-розкладання	прийом «ширми»	прийом зсування-розсування
		
		
забезпечує стандартну та нестандартну глибину меблів	дозволяє закрити необхідну площу приміщення та змінити функціональне призначення	дозволяє зберегти простір приміщення • можливість створення комфортного робочого місця

результати

- актуальна альтернатива звичайним меблям
- поліфункціональність
- збільшення площі житлового приміщення

Основні типи конструктивної побудови м'яких меблів-трансформерів

Каркасний	Безкаркасний	Каркасний вмонтований

основні переваги

• наявність жорсткої рами-конструкції • надійність міцність довготривалість	• здатність легкого пересування в будь-яке місце внутрішнього простору	• можливість трансформації різними засобами • сидіння-куб, крісло, ліжко

- оптимізація корисної площі в малогабаритному приміщенні
- вплив на зміну планувального рішення
- зміна загальної композиції в дизайні приміщення
- оригінальність внутрішнього простору
- можливість поліфункціонального використання

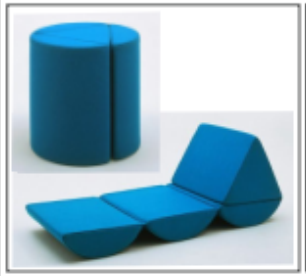

ДРУГИЙ РОЗДІЛ

2.3. Принципи трансформації поліфункціональних меблів для великогабаритних житлових просторів

В умовах сьогодення з’являється третя тенденція використання багатофункціональних корпусних меблів-трансформерів у великогабаритному житловому просторі. Дана тенденція останнім часом набирає обертів, бо зміни в загальній композиції житлових приміщень дозволяють запрошувати друзів на вечірки або вирішити робочі питання разом із своїми співробітниками, або створювати за сценарієм різні робочі ситуації, такі, як: фото-студія, майстер-клас.

Необхідно також звернути увагу на те, що в епоху швидкого розвитку інновацій, що стосуються технологічних процесів в меблевих багатофункціональних комплектах, основним стає їх функціоналізм, але естетична складова є не менш значимою. При збереженні загальних розмірів такого комплекту меблів є можливість максимально вирішити всі питання щодо їх трансформації з використанням необхідної функції.

Класифікація корпусних меблів-трансформерів для великогабаритних житлових просторів

метод трансформації поліфункціонального моноблоку

спальня	вітальня	медіацентр	кухня
спальний блок з ліжком, шафою	блок з диваном, столами, система книжкових полиць зі столом і вбудованною панеллю освітлення	відділення для DVD з телевізором, музичним плеєром і стерео колонками; міні-офіс з сидіннями та робочими поверхнями	робочі поверхні для приготування їжі та ящики для зберігання кухонних дрібниць

результат дизайн-пропозиції

комплексне полісередовище
з формуванням дизайну різних за призначенням функціональних зон

анаболістична зона	діяльнісна або робоча зона
відповідає за пасивний відпочинок однієї людини або декількох мешканців	враховує активну та пасивну діяльність хозяїв за рахунок використання багатофункціонального комплексу корпусних меблів-трансформерів

переваги

трансформація меблів	трансформація житлового простору

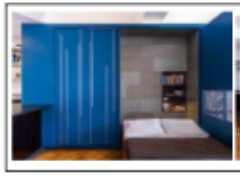

Принципи трансформації корпусних меблів в дизайні малогабаритного житлового простору

принцип гнучкості

переваги

індивідуальний підхід до перепланування простору	спрощення засобів перепланування	зручність функціонального зонування	наявність вільного простору

умови	результат
врахування функціональних, ергономічних, конструктивних та естетичних аспектів	можливість навчатися, працювати та відпочивати не виходячи з дому

принципи домінування

переваги

повноцінний комплект багатофункціональних моноблоків є композиційним акцентом у створенні житлового простору

принцип симбіозу

можливість перетворення приміщення на відкритий або закритий житловий простір

принцип пропорційності

зміна функціонального призначення меблів за рахунок можливості поєднання між собою елементів меблів з урахуванням пропорційного збільшення або зменшення елементів, врахування антропометричних розмірів людини

ТРЕТІЙ РОЗДІЛ

КОНЦЕПЦІЯ

Для вирішення проєктної пропозиції обрано малогабаритне житлове приміщення, що має площу 50 м. кв. Пропонується розробити інтер'єр на основі вільного планування, в основі якого запропоновані трансформації моноблоків корпусних меблів та модульні блоки м'яких елементів меблів. Дана ідея пов'язана з урахуванням різноманітних дій хозяїв (відпочинком та роботою). Передбачено формування внутрішнього простору житла з урахуванням ергономічних стандартів.

Для вирішення загальної композиції планувального рішення інтер'єру був обраний *прийом диссиметрії*. Під диссимметрією розуміють знижену симетрію, що характеризується відсутністю деяких елементів симетрії або їх часткової втратою.

У різних функціональних зонах пропонується використовувати різноманітні способи рішення їх дизайну: дизайн корпусних моноблоків меблів та обладнання, м'які меблі-трансформери, що вирішені на основі *прийому використання різнорідних модульних елементів,* що відповідають необхідному загальному плануванню житлового приміщення. Також пропонується підкреслити характер обраних елементів за допомогою декоративних деталей, таких як аксесуари, кашпо для квітів, тощо.

ТРЕТІЙ РОЗДІЛ

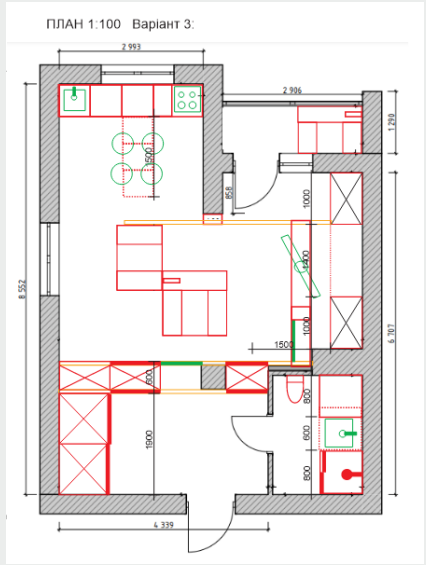

Зона спільного відпочинку

ТРЕТІЙ РОЗДІЛ

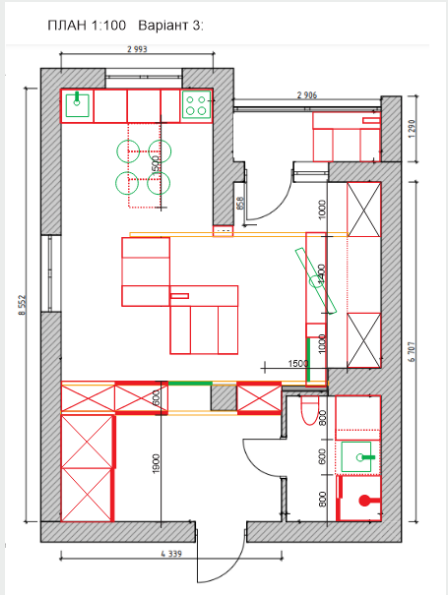

Зона спільного відпочинку

ТРЕТІЙ РОЗДІЛ

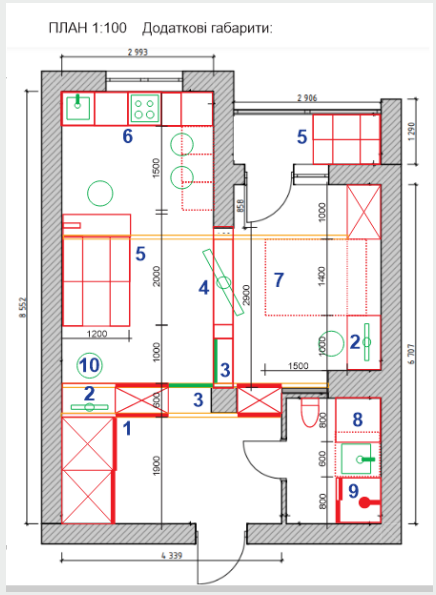

Зона спальні

ТРЕТІЙ РОЗДІЛ

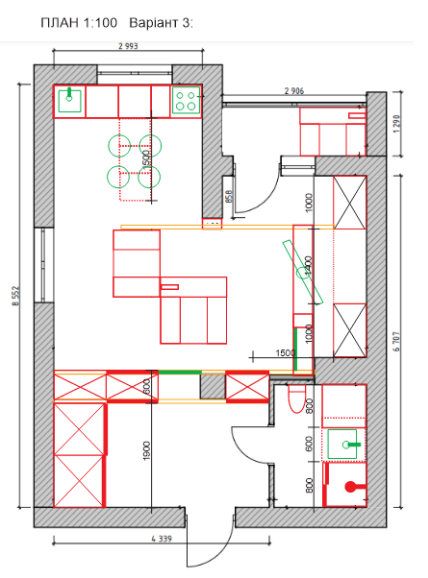

- Зона спільного відпочинку з видом на зону кухні

ТРЕТІЙ РОЗДІЛ

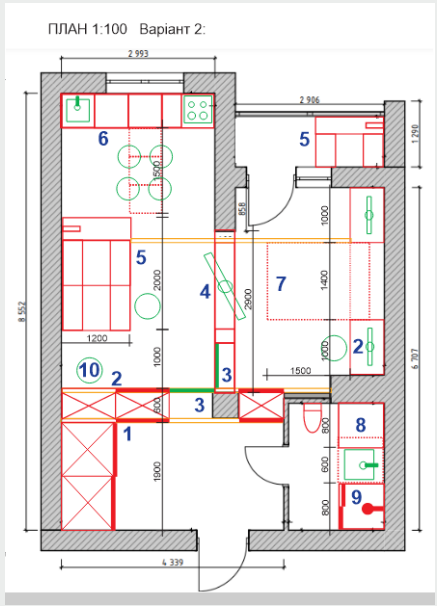

- Зона спільного відпочинку (виокремлена від зони коридору)

ТРЕТІЙ РОЗДІЛ

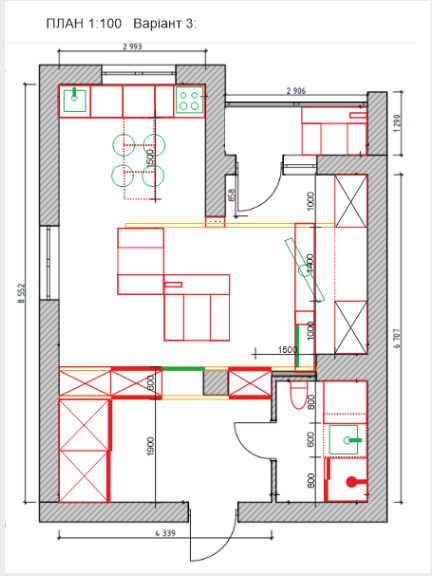

Зона кухні

АПРОБАЦІЯ МАТЕРІАЛІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Випуск № 68 том 1, 2023 р.

Завантажити номер одним файлом

Титульна сторінка

Зміст

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Світлана КРИВУЦ, Євгенія ПОЛЯКОВА

ТРАНСФОРМАЦІЯ СУЧАСНИХ БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНИХ МЕБЛІВ ЯК ФАКТОР ВИРІШЕННЯ ДИЗАЙНУ ЖИТЛОВОГО ПРОСТОРУ (НА ПРИКЛАД ТВОРЧОСТІ ДЖО ЧЕЗАРЕ КОЛОМБО)

Кривуц С., Полякова Є. Трансформація сучасних багатофункціональних меблів як фактор вирішення...

УДК 747/749
DOI https://doi.org/10.24919/2308-4863/68-1-19

Світлана КРИВУЦ,
orcid.org/0000-0003-3916-7142
доцент, кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри дизайну середовища
Харківської державної академії дизайну і мистецтв
(Харків, Україна) svkdesignsvk@gmail.com

Євгенія ПОЛЯКОВА,
orcid.org/0009-0000-0389-3252
студентка II курсу магістратури факультету дизайну
Харківської державної академії дизайну і мистецтв
(Харків, Україна) polyakova.e.v2000@gmail.com

ТРАНСФОРМАЦІЯ СУЧАСНИХ БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНИХ МЕБЛІВ ЯК ФАКТОР ВИРІШЕННЯ ДИЗАЙНУ ЖИТЛОВОГО ПРОСТОРУ
(на прикладі творчості Джо Чезаре Коломбо)

У статті надано аналіз різновидів меблів-трансформерів, що були спроектовані відомим італійським дизайнером Джо Коломбо, починаючи з 1970-х років. Актуальність обраної тематики визначає сучасність використання даних меблів в домині. Аналіз та систематизація принципів та прийомів їх конструктивного та дизайнерського вирішення дозволять акцентувати увагу на основних перспективних аспектах меблів-трансформерів, які можуть значно покращити розробки та перепланування сучасного житлового інтер'єру.

В ході аналізу значну увагу приділено двом типам меблів, які розроблено архітектором Джо Коломбо: корпусним та м'яким. Відповідно до кожного типу визначено основні принципи їх трансформації: принцип домінування, що засвідчує масштабність моноблоку корпусних меблів-трансформерів; принцип інтегрування – дозволяє акцентувати увагу на адаптивному наповненні корпусних та м'яких меблями простору житлового приміщення; принцип гнучкості – допомагає розкрити функціонально-планувальні зони у створенні комфортного простору квартири; принцип сімбіозу – визначає поєднання декількох утилітарних функцій в одному комплексі меблів; принцип пропорційності – вказує на можливості зміни функціонального призначення м'яких меблів відносно необхідної ситуації в формуванні житлового простору. Аналіз та систематизація основних характеристик меблів-трансформерів від дизайнера Джо Коломбо вказують на поширення використання даного обладнання в умовах сьогодення.

Як свідчить візуальний матеріал, деякі розробки залучених меблів випускаються великими тиражами, мають розширену палітру кольорового рішення (м'які меблі) та, розвиваючись далі, знаходять графічне відображення основних пропорційних та композиційних відношень у створенні дизайну інших необхідних предметів побуту. Наочним прикладом є створення кількох з наведених принта, заснованого на розробці ексізів м'яких крісел. Даний підхід дозволяє поєднати вирішення дизайну житлового простору в одне ціле на основі запропонованого формоутворюючого елементу. У висновках зазначено багатогранність дизайнерських знахідок дизайнера Джо Коломбо, що й донині залишається актуальною та дозволяють сприймати житлове приміщення, яке засвідчує різноманітність функціональних можливостей та розкриває індивідуальний характер його мешканців.

Ключові слова: *дизайн житлового простору, меблі-трансформер, принципи, ергономіка, перепланування, функціональне призначення.*

Мистецтвознавство

Svitlana KRYVUTS,
orcid.org/0000-0003-3916-7142
Associate Professor, Candidate of Art History,
Associate Professor at the Environmental Design
Kharkiv State Academy of Design and Arts
(Kharkiv, Ukraine) svkdesignsvk@gmail.com

Evgeniya POLYAKOVA,
orcid.org/0009-0000-0389-3252
Student of the 2nd year of the Master's Degree at the Faculty of Design
Kharkiv State Academy of Design and Art
(Kharkiv, Ukraine) polyakova.e.v2000@gmail.com

TRANSFORMATION OF HIGH-FUNCTIONAL FURNITURE AS A FACTOR IN THE DESIGN OF LIVING SPACE
(based on the creativity of Joe Cesare Colombo)

The article provides an analysis of the types of transforming furniture that were designed by the famous Italian designer Joe Colombo, starting from the 1970s. The relevance of the chosen subject determines the modernity of the use of this furniture to this day. Analysis and systematization of the principles and techniques of their constructive and design solution will allow focusing attention on the main promising aspects of transforming furniture, which can significantly improve the development and re-planning of a modern residential interior. In the course of the analysis, considerable attention was paid to two types of furniture designed by architect Joe Colombo: cabinet and soft. In accordance with each type, the main principles of their transformation are determined: the principle of dominance, which proves the scale of the monoblock case furniture-transformers; the principle of integration – allows you to focus on the harmonious space of the living space filled with cabinet and upholstered furniture; the principle of flexibility – helps to reveal functional and planning changes in creating a comfortable apartment space; the principle of symbiosis – determines the combination of several utilitarian functions in one set of furniture; the principle of proportionality – indicates the possibility of changing the functional purpose of upholstered furniture relative to the necessary situation in the formation of living space. Analysis and systematization of the main characteristics of transformer furniture from designer Joe Colombo indicate the widespread use of this equipment in today's conditions.

As evidenced by the visual material, some designs of the specified furniture are produced in large quantities, have an expanded palette of color solutions (upholstered furniture) and, developing further, find a graphic representation of the main proportional and compositional relationships in the design of other necessary household items. A good example is the creation of a carpet with a print, based on the development of sketches of upholstered chairs. This approach allows you to combine the solution of the design of the living space into a single whole based on the proposed form-forming element. The conclusions indicate the multifaceted design findings of designer Joe Colombo, which remain relevant to this day and allow us to perceive a living space that demonstrates the diversity of functionality and reveals the individual character of its residents.

Key words: *design of living space, transformer furniture, principles, ergonomics, redevelopment, functional purpose.*

Постановка проблеми. Об'ємно-планувальне рішення житлового приміщення тісно пов'язане з його функціональним призначенням у відповідності до вимог мешканців. Індивідуальний підхід до створення дизайну житлових інтер'єрів передбачає можливості застосування різноманітних типів конструкцій меблів, що значно полегшують їх трансформацію та дозволяють спростити перепланування житла, враховуючи функціональні, ергономічні, конструктивні та художньо-естетичні вимоги. Одним з відомих дизайнерів, що кардинально змінив уяву про дизайн житлового приміщення, був Джо Чезаре Коломбо. Його відома концепція за назвою «Додаткова система проживання» (1967 р.) дозволила з практичної точки зору підійти до вирішення багатьох завдань та вказати шляхи побудови житла, як осередка, де мешканці мають можливість навчатися й працювати, знаходячись вдома. Всі перелічені вимоги потребують трансформації меблів, яка дозволяють людині адаптувати приміщення для будь-яких задач: приймання їжі, медитації, спортивні вправи, відпочинок, зустрічі з друзями тощо. Отже, проаналізуємо детальніше інноваційні розробки меблів-трансформерів для житлового приміщення від італійського дизайнера Джо Коломбо.

Аналіз досліджень. Аналіз теоретичних джерел складається з декількох груп, що розкривають процеси розвитку та принципи трансформації корпусних та м'яких меблів. Дослідженням меблів-трансформерів в їх *історичному розвитку* займалася І. Попова (Попова). Авторка в статті «Огляд історичного розвитку меблів, що трансформуються» аналізує трансформацію столів та

Кривуц С., Полякова Є. Трансформація сучасних багатофункціональних меблів як фактор вирішення...

засвідчує, що цей процес пов'язаний з винахідом «...сучасних конструкційних матеріалів, фурнітури, механізмів та засобів трансформації...» (Дячун, 2011). Останнім часом дослідженнями *інновацій в формоутворенні дизайну меблів* займались Н. Трегуб, І. Босий, О. Могрун, які вважають, що: «До складних методів формоутворення можливо віднести: формоутворення на основі експериментів з матеріалами, стилізацію, кінетичне формоутворення, комбінаторне, модульне, структурне формоутворення, концептуальне формоутворення, а також метафоричне формоутворення» (Трегуб, Босий, Моргун, 2019: 272). *Дизайн меблів-трансформерів для дітей* досліджували наступні науковці: Н. Чугай, Н. Литовченко та інші. Науковець Н. Чугай стверджує, що: «...специфіка вимог, які ставлять до дитячих меблів, пов'язана з усвідомленням принципового розходження між світом дорослих і світом дітей, з розумінням того, що дитина не просто людина маленького зросту. Крім фізичних розмірів, важливі розходження інших характеристик, включаючи мислення, почуття, досвід і характер світосприймання загалом. Тому проектування дитячих меблів через звичайне зменшення розмірів меблів, призначених для дорослих, є помилковими» (Чугай, 2021). В свою чергу, у статті Н. Литовченко досліджується специфіка побудови дитячих меблів на основі принципу комбінаторного моделювання. Дослідниця акцентує увагу на шести принципах комбінаторного моделювання, що допомагають змінити форму меблів у відповідності до необхідної ситуації. Головним критерієм даного перетворення, за визначенням Н. Литовченко, є наявність основного елементу формоутворення, що відповідає наступним характеристикам: геометричним, конструктивним, колірним тощо) (Литовченко, 2018). *Актуальність трансформованих систем конструктивного вирішення меблів* підкреслює С. Мигаль в своїй роботі «Проектування меблів». Науковець наголошує на тому, що: «...Трансформовані системи є найефективнішим засобом вирішення проблем, пов'язаних з організацією життєдіяльності дитини» (Мигаль, 1999). Науковець М. Гладчук *виокремлює основні вимоги до дизайн-об'єктів*, серед яких наступні: мультифункціональність об'єктів, що їх проектують; здатність виробу замінити усе, або майже все меблеве наповнення конкретної функціональної зони; постійна адаптація до потреб людини; постійне ускладнення структури виробів (Гладчук, 2019). В останні роки значно збільшився попит на *виготовлення меблів-трансформерів, що відповідають біонічному формоутворенню.* Деякі автори приділяли увагу аналізу біонічних аспектів у формуванні дизайну меблів, серед них: С. Мигаль, І. Казанцева та ін..

Метою статті є аналіз принципів трансформації корпусних та м'яких меблів у формуванні дизайну житлового приміщення від дизайнера Джо Коломбо та визначення основних тенденцій у змінах функціональних зон житлового простору у відповідності до вимог його мешканців.

Виклад основного матеріалу. Важливим питанням комфортного проживання є зручність функціонального зонування та наявність вільного простору у житловому осередку. Інновації в даному напрямку, які призвели до повного переорієнтування дизайнерської думки щодо облаштування житлових приміщень, стали актуальними завдяки концептуально-футурологічним розробкам в концепції меблів-трансформерів від італійського дизайнера Джо Чезаре Коломбо. Автор інноваційного підходу до житла запропонував функціональні меблеві блоки, що трансформуються та при цьому змінюють своє функціональне призначення. Наприклад, житловий простір квартири дизайнера в м. Мілан (Італія) був повністю переоблаштований на основі створення двох багатофункціональних динамічних блоків корпусних меблів-трансформерів, які Джо Коломбо називав «машина для їжі» та «машина для сну». Дизайн квартири відповідав вимогам його мешканців та мав наступні функціональні зони: індивідуальну та суспільну, санітарно-побутову, господарсько-побутову та комунікаційну. Обідва блоки меблів розділені пересувною перегородкою, яка також дозволяє змінювати житловий простір за власним бажанням його мешканців (рис. 1).

Варто зазначити, що основну увагу Джо Коломбо приділяв значимості деяких основних складових, які допомагають створенню нового типу довкілля, а саме: інноваційності технологічних розробок, що відповідають останнім експериментальним концепціям того періоду (1960-ті роки); наявності штучного матеріалу – пластику (Perspex), який дозволяє виконувати моноблоки меблів на основі методів штампування та виливки. Крім того, в той час, коли панували відтінки біжового та коричневих кольорів, меблі від дизайнера Джо Коломбо були запропоновані на основі прийому контрасту кольору та за конструктивними особливостями вони мали заокруглені форми.

Формування дизайну квартири в Мілані за принципом гнучкості сприяло розкриттю максимальної її функціональності та, в подальшому, дозволило визначити принципи трансформації меблів, запропоновані Джо Коломбо, як осново-

АПРОБАЦІЯ МАТЕРІАЛІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Мистецтвознавство

Рис. 1. Дизайн квартири в м. Мілан (Італія); дизайнер Джо Коломбо. Спальне місце "Cabriolet Bed", 1969 рік. http://www.designstory.ru/news/view/3889

положні для дизайну 60-х і 70-х років. В той же час, у 1963 році, дизайнер створює динамічний багатофункціональний моноблок за назвою «Minikitchen», за що отримує срібну медаль на XIII Triennale. За висловленням автора кухонного моноблоку: «Речі мають бути гнучкими... Мою кухню можна перемішати по кімнаті або виносити з неї, і коли ви закінчите з нею, вона закриється, як коробка» (MoMA). Дизайн таких меблевих моноблоків включає наступне: холодильник, дві конфорки, обробну дошку, дрібну побутову техніку, багатофункціональні відсіки для дрібних кухонних приладів, розетку для дрібної побутової техніки. Отже, створення кухонного моноблоку "Minikitchen" вказує на одну з головних концепцій Д. Коломбо, в якій дизайнер пропонує створювати автономні меблі-трансформери для будь-якого житлового простору за принципом інтегрування.

Подальша творча кар'єра дизайнера пов'язана з розробкою масштабного моноблоку корпусних меблів-трансформерів за принципом домінування. У 1969 році Д. Коломбо створює свій відомий багатофункціональний моно-

Рис. 2. Дизайн кухонного блоку-трансформера "Rotoliving Unit"; автор: Джо Коломбо, 1969 р. https://www.facebook.com/designmuseum/photos/a.91537539168/1015959296044469/?type=3

122 Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 68, том 1, 2023

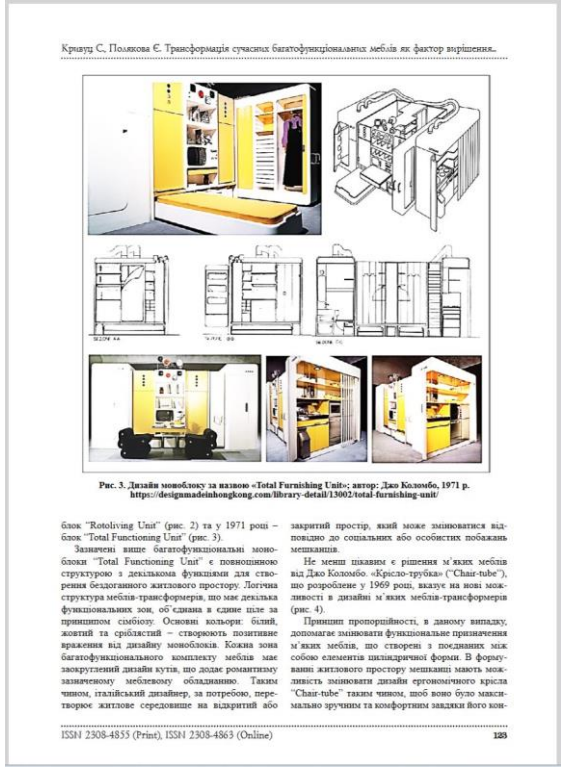

Кривуц С., Полякова Є. Трансформація сучасних багатофункціональних меблів як фактор вирішення...

Рис. 3. Дизайн моноблоку за назвою «Total Furnishing Unit»; автор: Джо Коломбо, 1971 р. https://designmadeinhongkong.com/library-detail/13002/total-furnishing-unit/

блок "Rotoliving Unit" (рис. 2) та у 1971 році – блок "Total Functioning Unit" (рис. 3).

Зазначені вище багатофункціональні моноблоки "Total Functioning Unit" є повноцінною структурою з декількома функціями для створення бездоганного житлового простору. Логічна структура меблів-трансформерів, що має декілька функціональних зон, об'єднана в єдине ціле за принципом сімбіозу. Основні кольори: білий, жовтий та сріблястий – створюють позитивне враження від дизайну моноблоків. Кожна зона багатофункціонального комплекту меблів має заокруглений дизайн кутів, що додає романтизму зазначеному меблевому обладнанню. Таким чином, італійський дизайнер, за потребою, перетворює житлове середовище на відкритий або закритий простір, який може змінюватися відповідно до соціальних або особистих побажань мешканців.

Не менш цікавим є рішення м'яких меблів від Джо Коломбо. «Крісло-трубка» ("Chair-tube"), що розроблене у 1969 році, вказує на нові можливості в дизайні м'яких меблів-трансформерів (рис. 4).

Принцип пропорційності, в даному випадку, допомагає змінювати функціональне призначення м'яких меблів, що створені з поєднаних між собою елементів циліндричної форми. В формуванні житлового простору мешканці мають можливість змінювати дизайн ергономічного крісла "Chair-tube" таким чином, щоб воно було максимально зручним та комфортним завдяки його кон-

ISSN 2308-4855 (Print), ISSN 2308-4863 (Online) 123

Мистецтвознавство

структивним характеристикам. Отже, дизайнером враховано: кут нахилу спинки у сидячому положенні людини; радіус циліндрів відносно положення тіла людини; пропорційне зменьшення або збільшення радіусних елементів, що враховують антропометричні дані людини; можливість швидкої зміни функціонального призначення (крісло або ліжко). Як свідчить візуальний матеріал, деякі розробки зазначених меблів на сьогоднішній день випускаються великими тиражами, мають розширену палітру кольорового рішення (м'які меблі) та, розвиваючись далі, знаходять графічне відображення основних пропорційних та композиційних відношень у створенні дизайну інших необхідних предметів побуту. Наочним прикладом є створення килиму з нанесенням принта, заснованого на розробці ескізів м'яких крісел. Зазначена тенденція дозволяє поєднати вирішення дизайну житлового простору в єдине ціле на основі єдиного запропонованого формоутворюючого елементу.

Висновки. Творчість італійського дизайнера, Джо Чезаре Коломбо, дозволяє стверджувати, що його інноваційні розробки меблів-трансформерів є й досі актуальними та естетично привабливими, не зважаючи на зміни в цьому напрямку, що сталися після 1970-х років. Розуміння дизайнера щодо створення житлового простору, який може поєднувати в собі робочі процеси з відпочинком та, за бажанням мешканців, змінювати функціонально-планувальне рішення, вказує на глибоки професійні знання автора дизайнерських розробок, які допомагають йому в реалізації різноманітних інновацій. Серед основних визначено: 1) зміни функціональних процесів в окремо обраному моноблоці корпусних меблів; 2) можливості різноманітних трансформацій в пропозиціях та розмірах м'яких меблів; 3) визначення загальних параметрів житлового простору, що допомагають звільнити площу приміщення на основі трансформації багатофункціональних моноблоків меблів; 4) загальне функціонально-планувальне рішення житлового простору за рахунок використання розсувних перегородок. Оригінальність ідей автора зазначених концепцій меблів демонструє сучасному поколінню можливості перепланування будь-якої квартири відносно різної структури родини, їх вподобань та способу життя.

Рис. 4. Дизайн м'яких меблів-трансформерів «Крісло-трубка»; диз. Д. Коломбо. https://4room.ua/blog/dzho-kolombo-dizainer-futurist/

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гладчук М. Сучасні тенденції застосування трансформаційного формоутворення у предметно-просторовому дизайні. *Наукові записки ГНПУ імені Володимира Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство.* 2019. № 1. С. 256–267.
2. Дячун З. І. Конструювання меблів. Частина 1. Корпусні вироби. Києво-Могилянська Академія. 2011. 134 с.
3. Литовченко Н. М. Комбінаторика як засіб формування предметно-просторового середовища для дітей. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Мистецтвознавство.* 2018. № 1. С. 286–292.
4. Мигаль С. П. Проектування меблів. Навчальний посібник. Львів : Світ. 1999. 216 с.
5. Мигаль С., Дида С., Казанцева І. Біоніка в дизайні просторово-предметного середовища : навч. посібник. Львів : Вид-во Львівської політехніки. 2014. 228 с.
6. MoMA. URL: https://www.moma.org/collection/works/89891 (дата звернення: 07.10.23.)
7. Попова І. І. Огляд історичного розвитку меблів, що трансформуються. URL: https://erknutd.edu.ua/bitstream/123456789/2766/3/PopovaOgliad.pdf. (дата звернення: 26.09.23.)
8. Side Gallery. Joe Colombo. URL: https://side-gallery.com/designer/joe-colombo/ (дата звернення: 13.09.23.)
9. Трегуб Н. Є., Босий І. М., Моргун О. В. Експериментальні меблеві технології в дизайн-освіті (досвід ХДАДМ). Perspectives of world science and education, October 2-4, 2019 / Abstracts of 1 International scientific and practical conference. CPN Publishing Group Osaka. Japan. 2019. P. 271–282.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!